

การปฏิรูปเศรษฐกิจในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นาย ศรีสพวรรณ อุดมประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-557-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ECONOMIC REFORM OF LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

Mr. sisouphanh Oudompaseuth

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

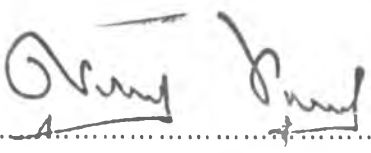
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

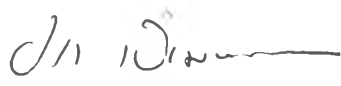
ISBN 974-637-557-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การปฏิรูปเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 โดย นาย ศรีสุพรรณ อุดมประเสริฐ
 ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. กนกศักดิ์ แก้วเทพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

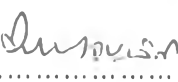

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
 (อาจารย์ ดร. ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์)

อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร. กนกศักดิ์ แก้วเทพ)

กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. ผาสุก พงษ์ไพจิตร)

กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. วรวิทย์ เจริญเลิศ)

ศรีสุพรรณ อุดมประเสริฐ : การปฏิรูปเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
(THE ECONOMIC REFORM OF LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.กนกศักดิ์ แก้วเทพ , 138 หน้า

ISBN 974-637-557-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเฉพาะในช่วงปี 1986-1995 ซึ่งเป็นช่วงที่ได้ดำเนินการปฏิรูปเศรษฐกิจจากระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมแบบบังคับสู่ระบบเศรษฐกิจแบบผสมอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มจากการศึกษาทฤษฎีที่เป็นหลักมูลพื้นฐานที่สามารถประยุกต์ใช้เข้าไปในเงื่อนไขของประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของลัทธิมาร์กซ์-เลนิน หรือทฤษฎีเศรษฐศาสตร์สังคมนิยม บวกด้วยทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ทุนนิยม จากนั้นได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และพร้อมกันนั้นก็ได้ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปเศรษฐกิจในช่วงปี 1986-1995 โดยได้แยกเป็นผลกระทบที่เป็นข้อดีและผลกระทบที่เป็นข้อเสียดังนี้ ได้ใช้วิธีการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptive) โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารทางราชการของพรรคฯ และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นส่วนมาก ตลอดจนใช้ข้อมูลเพิ่มจากเอกสารที่เป็นทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจของ สปป.ลาว

ผลการศึกษาในส่วนที่เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีจะพบว่ามีความเป็นไปได้ที่จะเลือกเอาสิ่งที่ดีจากระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมและเลือกเอาสิ่งที่ดีจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมาใช้ในระบบเศรษฐกิจหนึ่งซึ่งเรียกว่า ระบบเศรษฐกิจแบบผสม ภายใต้นโยบาย “จินตนาการใหม่”

ผลการศึกษาผลกระทบจากการปฏิรูปเศรษฐกิจของ สปป.ลาว จะเห็นได้ว่า แม้เศรษฐกิจจะมีการขยายตัวคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะเพิ่มขึ้น รายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้น และประชาชนมีอิสระในการทำมาหากินมากขึ้นก็ตาม แต่ก็มีผลกระทบที่เป็นข้อเสียดังนี้คือ การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึง สวัสดิการได้ลดลง ราคาสินค้าจำเป็นสำหรับการบริโภคและอัตราเงินเฟ้อได้เพิ่มขึ้น ซึ่งได้สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนมากขึ้น

ภาควิชา.....เศรษฐศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2540.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C860394 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: ECONOMIC REFORM / ECONOMIC SYSTEM

SISOUPHANH OUDOMPASEUTH : THE ECONOMIC REFORM OF LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. DR. KANOKSAK KAEWTHEP, 138 PP. ISBN 974-637-557-1

This thesis aims to study the economic reform of Lao People's Democratic Republic, specifically between 1986-1995 in which there is an economic reform from centrally planned economic system of socialism to mixed system. The study starts from the basic economic theory applied to the condition of Laos, especially theory of Marxism-Leninism or socialism in coupled with the economic theory of capitalism. The economic policy of the Lao people's revolutionary party and its socio-economic development plan as well as the impacts of the economic reform between 1986-1995 are also analysed.

The analytical descriptive method is used with information from the Lao people's revolutionary party and secondary data from the Government .

The study reveals that in terms of theory there is the possibility of choice to combine the best elements from both socialism and capitalism towards mixed economic system. In the context of Laos, this is called "Chintanakanmay" (New Imagination) .

The study indicates that the economic reform influences the economic growth, the increasing of GDP and the increasing of GNP per capita. However, the economic reform also affects the income distribution, the inflation and the decreasing welfare of the people.

ภาควิชา.....เศรษฐศาสตร์.....

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์.....

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

“การทำวิทยานิพนธ์ เป็นก้าวแรกของกระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริงในการศึกษาระดับปริญญาโท” มีท่านผู้มีประสบการณ์เคยบอกกล่าวไว้ ผู้เขียนเองก็เคยได้รับฟัง แต่หาได้ตระหนักถึงคุณค่าของคำพูดดังกล่าว จนกระทั่งผู้เขียนได้ลงมือทำวิทยานิพนธ์ของตนเองจนสำเร็จลุล่วง จึงได้สำนึกและตระหนักว่าการทำวิทยานิพนธ์เป็นความภาคภูมิใจเพียงสิ่งเดียวที่ผู้เขียนได้จากการศึกษาในระดับปริญญาโท

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.กนกศักดิ์ แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยติดตามดูแลด้วยความห่วงใย ตลอดจนให้คำแนะนำและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์สอนทุกท่าน อาทิ ท่านอาจารย์ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ท่านอาจารย์วรวิทย์ เจริญเลิศ และท่านอาจารย์อื่น ๆ ที่มีอุปการะคุณแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด

ผู้เขียนขอขอบพระคุณรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ได้ให้ทุนการศึกษาแก่ผู้เขียน โดยเฉพาะผู้เขียนขอขอบพระคุณกรมวิเทศการ ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และสถานทูตแห่งสปป.ลาว ประจำประเทศไทย ที่ได้ให้ความสะดวกแก่ผู้เขียนจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

และทำนี้ขอขอบพระคุณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ผู้เขียนได้เข้าศึกษาอยู่ ณ ที่นี้ อย่างมีความอบอุ่นเป็นพิเศษ

ศรีสุพรรณ อุดมประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	6
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
สมมติฐานของการศึกษา.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
วรรณกรรมปริทัศน์.....	7
ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	8
ข้อมูลและระบบการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา.....	12
วิธีการศึกษาปัญหา	13
องค์ประกอบของการศึกษา.....	13
บทที่ 2 สภาพเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวก่อนการปฏิรูป.....	14
ทฤษฎีเศรษฐกิจที่เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของลาว	
ก่อนการปฏิรูป	14
การดำเนินเศรษฐกิจตามแนวทางของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวก่อนการปฏิรูป ..	14
การดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมก่อนการปฏิรูป	19
บทที่ 3 การปฏิรูปเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	50
ทฤษฎีและนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว..	53
ทิศทางการพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในระยะการปฏิรูปเศรษฐกิจ.....	64
การพัฒนาเกษตรกรรมในช่วงการปฏิรูปเศรษฐกิจ.....	65
พัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงการปฏิรูปเศรษฐกิจ.....	70
การปฏิรูปเศรษฐกิจและผลกระทบต่อเศรษฐกิจแห่งชาติ.....	80

	หน้า
บทที่ 4 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งแต่ปี ค.ศ.1996-2000	86
แนวทางเศรษฐกิจของการประชุมสมัชชาครั้งที่ 6 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว	87
ผลสำเร็จและข้อบกพร่องในการปฏิบัติแนวทางเศรษฐกิจในระยะผ่านมา.....	87
ทิศทางและแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของ สปป.ลาวตั้งแต่ปี 1996-2000.....	91
ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของสปป.ลาวตั้งแต่ปี 1996-2000	91
แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของสปป.ลาวสำหรับปี 1996-2000	93
แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจแห่งสปป.ลาว	104
บทที่ 5 ระบบเศรษฐกิจแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับระบบเศรษฐกิจ แบบผสม	107
ความหมายเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจแบบผสมในเชิงทฤษฎี	107
การปฏิรูปเศรษฐกิจสู่ระบบเศรษฐกิจแบบผสมของ สปป.ลาวและผลกระทบ	111
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	133
ประวัติผู้เขียน	138

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 อัตราการแลกเปลี่ยนเงินกีบ-เงินดอลลาร์ 1 (1995-1975)	26
2.2 Sectoral output growth in Lao PDR, 1981-1985	34
2.3 จำนวนสหกรณ์เกษตรในปี 1981-1988	36
2.4 Agricultural production 1981-1985	37
2.5 Principal production of the Industry 1981-1985 by industrial branches	39
2.6 Summary Indicators of Economic Performance, 1978-1980	40
2.7 Government budget, 1978-1980	41
2.8 Government budget, 1981-1985	43
2.9 Laotian Central Government budget, 1981-1985	44
2.10 Lao PDR : Balance of payment, 1981-1985	45
2.11 เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบบังคับ	47
3.1 Budget Operations in Vietnam, 1985-1992	52
3.2 เปรียบเทียบนโยบายคอมมิวนิสต์สมัยสงครามกับนโยบายเศรษฐกิจแผนใหม่ ..	56
3.3 ความแตกต่างระหว่างกลไกเศรษฐกิจเก่าและกลไกเศรษฐกิจใหม่	59
3.4 Sectoral composition of the Lao Economy	65
3.5 Investment in Agriculture and Irrigation (1991-1995)	66
3.6 Rice production, 1985-1995	67
3.7 Production of Agriculture, 1985-1995	68
3.8 Production of Livestock, 1986-1995	69
3.9 Electric power production, 1986-1995	71
3.10 Mineral production, 1986-1995	73
3.11 Value of Manufacturing production, 1985-1995	74
3.12 Investment in Industry, 1990-1995	75
3.13 Cumulating Investment License up to end of June 1995	77
3.14 Number of the Industrial Enterprises, 1986-1995	79
3.15 National Income and Prices, 1985-1994	81
3.16 Government budget, 1984-1995	82

ตารางที่	หน้า
3.17 GNP per capita, 1987-1995	84
4.1 เปรียบเทียบการขยายเศรษฐกิจในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของสปป.ลาว.....	95
4.2 การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบเศรษฐกิจแห่งชาติของสปป.ลาว.....	97
4.3 คาคะเนการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 1996-2000.....	98
4.4 เปรียบเทียบปัจจัยเศรษฐกิจที่ถูกทำลายและถูกสร้างขึ้นใหม่	105
5.1 ข้อดีและข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบผสม	110
5.2 พลเมืองของ สปป ลาว , 1995	113
5.3 โครงประกอบพลเมืองที่มีงานทำในแขนงเศรษฐกิจต่างๆของ สปป.ลาวใน ปี 1995.....	114
5.4 โครงประกอบแรงงานระหว่างตัวเมืองและชนบทของ สปป.ลาว ในปี 1995	115
5.5 พลเมืองและแรงงานของ สปป.ลาวในปี 1985-1995	116
5.6 Economic indicators in LAO PDR , 1987-1995	117
5.7 Consumer Price Index and Exchange Monthly , 1996	119
5.8 ค่าบริการด้านสาธารณสุขอยู่โรงพยาบาลของรัฐแห่ง สปป.ลาวในปี 1995	121
5.9 จำนวนโรงพยาบาลของรัฐและห้องรักษาพยาบาลของเอกชนใน สปป.ลาว ตั้งแต่ปี1991-1996	122
5.10 จำนวนโรงเรียนสามัญศึกษาของ สปป.ลาวในปี 1995	124
5.11 จำนวนโรงเรียนและค่าเรียนในโรงเรียนเอกชนของ สปป.ลาวในปี 1996	126
5.12 ผลกระทบจากการปฏิรูปเศรษฐกิจของ สปป.ลาว	128

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 GDP Growth Rate 1978-1985.....	41